
Arnavutça Özetler
Albanian Summeries / Përmbajtiet Në Shqip

ARNAVUTÇA ÖZETLER
ALBANIAN ABSTRACTS
ALBANISCH FASST

Anila SHEHU POLAT *

Alevilik-Bektaşilik Araştırmaları Dergisi bu sayısında yer alan makale ve araştırma yazılarının Arnavut okuyucular için kısa bir özetlemesini yaparak, onların da dergimizin içeriği ile ilgili az da olsa bir bilgiye sahip olmasını, gerektiğinde geniş çeviriler yapmalarına zemin hazırlamak istedik.

Për lexuesit shqipfolës të Revistës Studimore Alevizmi-Bektashizmi kemi përgatitur nga një përmbajtje të shkurtër në Shqip për të gjitha shkrimet dhe studimet e përfshira në këtë numër, sepse mendojmë që në këtë mënyrë mund të krijojmë një ide sado të vogël përreth përmbajtjes së kësaj reviste dhe kështu duam të krijojmë dhe ti hapim rrugë mundësisë që në rastet e nevojshme të bëhen më shumë përkthime. Duke filluar nga ky numër vazhdimisht do të botojmë përmbledhjet e shkrime në Shqip në një faqe më vete ashtu si dhe e kemi bërë në këtë numër.

---

* Aydın Üniversitesi, Didim meslek Yüksekokulu Okutmanı

BESIMI ALEVIAN PËR VDEKJEN, FUNERALET, VAJTIMIN DHE RITUALET E TYRE

Përmbledhje

Ali AKTAŞ *

Besimi egziston në të gjitha shoqëritë/ komunitetet nëpër botë, gjithashtu egzistojnë edhe rituale funeralesh të përshtashme me këto besime. Natyrisht që edhe komunitetet aleviane kryejnë ritet e nevojshme gjatë ceremonive mortore që janë në përputhje me besimin e tyre. Është spikatur që në vartësi të zonave rezidenciale ku janë përqëndruar në qytete apo fshatra ose sipas nivelit arsimor egzistojnë disa nuanca në mënyrën se si alevitë reagojnë kur ata humbasin të afërmit, në pikëpamjet që kanë ndaj rasteve të vdekjes si dhe ndaj konceptit të vdekjes dhe në mënyrën e riteve të varrimit. Në themelin e këtyre ndyshimeve të vogla qëndron arsyeja se në besimin Alevi nuk ka një përkufizim kohe për funeralet/varrimin dhe nuk ka një urdhëresë fetare ku të përcaktohet saktë se ku dhe në ç’kohë duhen kryer ceremonitë mortale.

Normalisht në sistemin e doktrinës Aleviane nuk gjendet tradita e xhamisë dhe hoxhës por me kalimin në jetën qytetare dhe aktualisht funeralet realizohen përmes sistemit të përcaktuar nga bashkitë prandaj dhe pas viteve 1950-të në funeralet e komuniteteve alevive filluan të marrin pjesë xhamitë dhe hoxhallarët. Në ambientet e qyteteve filluan të shfaqen disa propleme dhe dukuri jo të hijshme sidomos në vendet ku xhamitë dhe hoxhallarët kishin fuqi ndikuese. Për shembull; ndonjëherë ka ndodhur që në disa xhami nuk pritej mirë sjellja e kufomave të Alevive (populli ndyshe i quan këzëll-bash) ose disa hoxhallarë kur e kuptonin apo mësonin që kufoma u përkiste Alevive nuk donin që ta lanin atë apo të falnin namazin e funeralit. Në këtë sistem tashmë të legjitimuar hoxhallarët përfitojnë nga rasti dhe gjatë kohës kur këndohen lutjet dhe mevluti mundohen të përhapin besimin synni – *me strukturë ortodokse* -, kështu që ka lindur një tjetër problem pasi hoxhallarët bënin përpjekje intesive për të bërë alevitë të kushtëzuar sipas formës synni. Alevianët, këto aplikimeve që bëheshin/bëhen në ceremonitë funerale i konsiderojnë si intorelancë dhe mosrespektim prandaj dhe i kritikonin ashpër duke thënë: “*Kemi lindur Alevi. Nuk duam të vdesim si Synni*”.

* Studiues Sociolog

Në Alevizëm për vdekjen ka dy komente kryesore. Komenti i parë është “vdekja biologjike”. Komenti i dytë është “Vdekja në ceremoninë Nasip (Rrëfim)”. Këtë vdekje Alevitë e titullojnë si “vdekja para vdekjes” dhe “vdekje”. Vdekja në ceremoninë e rrëfimit është një vdekje vullnetare dhe kjo fazë në asrimin alevi pranohet si një nga fazat më të mrekullueshme dhe më të vështira.

Në Alevizëm përdoren shprehje si “*Të bëhesh një me të Drejtën*”, “*Të bëhesh i Drejtë me të Drejtën*” dhe “*Erdhëm nga e Drejta, shkojmë tek e Drejta*”. Prandaj dhe në vend që të përdoret fjala “vdiq” përdorin fjalët “*Shkoi te e Drejta*” ose “*Ndroi Jetë*”. Më këto shprehje dukuria e vdekjes shpjegohet si “*zhdukje*”, “*pa kthim mbrapa*”, “*ndarje*” dhe nga ana tjetër si “*ribashkim*”, “*takimit të sërishëm*”. Prandaj dhe preferohet që në vend të fjalës “vdiq” të përdoren fjalët “*Shkoi te e Drejta*”, “*ndroi jetë*”. Këto janë aplikime që nuk tregojnë vetëm largimin nga bota por edhe ribashkimin. Prandaj dhe në vend të “*Ceremoni Funerrali*” përdorin shprehjen “*Erqani i Vajtjes tek e Drejta*”. Në alevizëm gjërat e pra që duhen bërë për rastet si dhënja e kuptimit të vdekjes, sëmurdjet dhe vizitat tek të sëmuret, detyrat ndaj njerëzve që janë buzë varit, Erqani e Vajtjes tek e Drejta janë [përgatitja e qefenit, larja e kufomës, mbështjellja e kufomës me qefen, kërkim i faljes, falja e namazit pa sexhde, transportimi i kufomës për në varr, varrimi i të vdekurit, dhënja e ngushëllimeve, takimet për kryeshëndoshë, hedhja e ujit mbi varr] pas kthimit nga varrimi, për personin që ka ndruar jetë jepet dreka/darka e të dyzetave. Këto çështje përcillen në traditat gojore Aleviane, besimin, Gylbanklar (lutje), nefeset (vjershat aleviane) dhe ritet e tyre.

Fjalët Kyçe: Alevizmi, Vdekja, Kufoma, Zija, Lutjet, Ceremonitë

**DISA PËRCAKTIME PËR RITUALET QË KRYEJNË ALEVIANËT NGA
DOĞANŞEHİR (Doanshehir) NË MUAJIN MUHARREM DHE MITET PO-
PULLORE PËR PELEGRINAZHIN (SHEMBULLI I FSHATIT ŞATIROBA
–Shatëroba) ***

Hasan ÇELİK **
Serkan BALCI ***

Përmbledhje

Alevizmi i Anadollit; nënkupton të gjithë procesin e memories kulturore në formimin e strukturave Islame, kohëzgjatjen dhe interpertimin e tyre. Shumica e studimeve të bëra për Alevizmin janë përqëndrua në procesin histroik të lindjes dhe zhvillimit të tij, prandaj dhe dalim në përfundimin që Alevizmi që përjetohet/mbahet gjallë në Anadoll nuk është hulumtuar mjaftueshëm nga pikëpamja e studimeve në teren. Në këtë studim kemi ndejtur larg temave historike dhe të lindjes së Alevizmit e për të tërhequr vëmendjen e studiuesve kemi përpiluar konstantimet tona të bëra sipas të dhënave të mbledhuara nga studimet në teren për ritualet e lutjet që bëhen në muajin e Muharremit nga ana e Alevive në Doğanşehir (Malatya) –Doanshehir është një vend në rrethin Mallatja në Turqi- si dhe kemi përmbledhur gojëdhënat për mitin popullor të “Nesim Dede Ziyaretgâhi” (Vendi Vizite e Dede Nesimit) vend ky që për alevitë e Doğanşehir-it është i shenjtë. Prnadaj dhe ata organizojnë peligrinazhe për këtë vend. Një pikë tjetër e përfshirë në këtë studim janë konstatimet e bëra në teren për sa i përket zbatimit të rregullave dhe të metodave të mirësjelljes. Në këtë studim u vu re që në këtë rajon pas fillimit të procesit të urbanizimit në aplikimin e rregullave dhe mënyrave të mirësjelljes ka filluar që disa prej këtyre rregolave të mos respektohen dhe veçanërisht marrëdhëniet dede- talip (kërkues, nxënës) kanë filluar të dobësohen. Si rrjeddhjohë në memorien kulturore të brezave të rinj që nuk kanë parë me sy asnjë

* E kemi për detyrë që të falenderojmë Kryetarin e Filjalit të Malatya-s të Komunitetit CEM Zt. Mustafa Bahadır Ertaş i cili me anë të mendive dhe sygjerimeve të tij dha një ndihmë të madhe në pjekjen dhe formulimin e përmbajtjes së këtij studimi.

** Student Masteri në Universitetin Hitit, Institutin e Shkencave Sociale, Departamenti i Filozofisë dhe Shkencave Fetare, e-mail: hasancelikkafkas@gmail.com

*** Student Doktorature në Universitetin Hacettepe, Institutin e Shkencave Sociale, Departamenti i Folklorit Turk, e-mail: sekanbalci09@hotmail.com

mejdani është formuar një hendek që krijon konflikt mes brezave më të moshuar që janë rritur mes ritualeve të xhemit. Nga kjo pikëpamje ky studim fiton rëndësi. Përveç kësaj kemi si qëllim që gojëdhënat për mitin e Nesim Dede Ziyaretgâhi të treguara nga brezat e moshuar dhe që janë pjesë e memories kulturore Aleviane t'jua transportojmë brezave të rinj.

Fjalët Kyç: Alevi, Bektaşi, Synni, Vajtim, Mit, Doğanşehir, Tregime fetare, Nesim Dede Ziyaretgâhi.

**“KĒZĒLLBASHËT” NĒ BOTĒN VIZUALE OSMANE: NJĒ LEXIM ME
PIKĒPAMJE POLITIKE E PWRSHKRIMIT “ANTIKRISHTĒRIMI DHE
PASUESIT E TIJ” DORWSHKRIMET KOPJE TW VEPRWS *TERCÛME-Ï*
(*terxhyme-i*) *MÏFTAH-I CÏFRU’L*(xhifru’l) CAMÏ (XHAMI)**

Dr. Mürüvet HARMAN *

Përmbledhje

Termi “Këzëllbash” (kokëkuq) zë një vend të rëndësishëm në shekujt 16-të dhe 17-të në botën Otomane-Savevfi (një shtet i krijuar në atë kohë në Iran nga Alevitë Turq) e megjithatë nuk dihet saktë se kur dhe si filloi të përdoret kjo fjalw. Ky koncept tek Otomanët përdorej me një kuptim shumë negativ kurse Savevfi’ të e përdonin në kuptim krejt të kundërt.

Në këto shekuj termi “këzëllbash” përdoret shpesh sidomos në shkrimet që kanë lidhje me temën e komuniteteve me besim heterodoks. Ky koncept më shumë na del përpara në fushat e shkruara dhe paraqitet si një element viziv në komunitetet e cilësura në këtë formë. Veçamërisht në shkrimet e udhëtarëve që kanë shkëlur tokat Otomane dhe komunitetet “këzëllbash” përshkruhen hollësisht nga pikëpamja e karakteristika-ve të mënyrës se si vishen. Por mbi të gjitha disa vepra, dorëshkrime të shkruara në këto kohë tërheqin vëmendjen e studiuesve për temat që ato hulumtojnë e gjithashtu edhe për figurat që ato përdorin. Për shembull vepra Abdurrahman b. Muhammed b. Ali b. Ahmed el-Bistâmi’ nin *ed-Dürrü’l-Munazzam fî Sırrı’l-İsmi’i-A’zam* është një nga ato shembuj ku sipas botës Islame dhe Otomane ka marrë në dorë temën e “Fundit të Botës” dhe shenjat që tregojnë afrimin e saj. Kjo vepër në turqisht është përkthyer si “*Tercüme-i Cifru’l-Câmi*” dhe në një periudhë kur besimi i popullit ishte në ritje kjo vepër u shumëfishua për arsye të temës që përmbante ku flitej për shenjat ardhjes së fundit të botës, prandaj dhe gjendet në kope që kanë data të ndryshme. Deri më sot Vepra është studiuar më shumë nga pikëpamja teknike dhe ikonografike. Por në disa kopje të kësaj vepre të tërheq vëmendjen disa përshkrime dhe skena me përmbajtje Antikrishtërimi. Në këto përshkrime të këtyre kopjeve gjenden studime

* Universiteti “Onsekiz Mart” në Çanakkale Kompleksi Terzioğlu Fakulteti i Shkencave dhe Letërsisë Dega e Historisë së Arteve, harmanmurvet@gmail.com

me pikëpamje të ndryshme qoftë për antikrishtërimin qoftë edhe për mënyrën e veshjeve. Në këtë studim skenat Antikrisht të pasqyruara në veprën e sipërpërmendur janë humultuar nga pikëpamjet politike duke patur parasysh karakteristikat politike fetare dhe kulturore të asaj periudhe. Prahdat dhe veshjet që janë përdorur në këto skena janë krahasuar me ato të veprave të ngjashme që i përkasin të njejtës periudhe. Sërish edhe koncepti “këzëllbash” dhe komunitetet e cilësuara si të tilla janë vlerësuar sipas përshkrimeve të skenave në fjalë. Si përfundim u konstatua se vepra *Tercüme-i Cifru'l-Câmi* është ndikuar nga ambjenti politik që ekzistonte në ato kohë dhe kjo ka ndikuar edhe në mënyrën e pasqyimit të skenave Antikrisht.

Fjalët Kyç: “Këzëllbash”, Otoman, Savefi, antikrishtërim, miniatyrë.

KULTURA E BESIMIT DHE NJË EMËR QË MUND TË JETË KEQKUPTU- AR NË SFONDIN E HISTORISË.. “BÂYEZID” (Bajejid)

Ali Sinan BİLGİLİ *

Përmbledhje:

Emri “Bâyezid” u vihej princërve Otoman, disa studiues e konceptojnë këtë fakt sipas besimit Alevi dhe Bektashi prandaj dhe mendojnë që ky emër vjen nga emri “Yezid” (Jezid) dhe është përdorur nga dinastia Otomane si një reagim kundër besimit Alevian dhe Bektashjan prandaj dhe kjo çon në krijimin e një debati për arsyen se ç’kuptim ka emri Bâyezid dhe për ç’farë arsyes është përdorur ky emër në dinastinë Otomane. Emri “Yezid” është emri i personit që në luftën e Kerbelasë e bëri dëshmor Hz. Hy-sejnin ai ishte Yezid Biri i Muaviye (Muavije) prandaj dhe shpesh reagohej ndaj këtij emri. Fjala “Yezid” në turqisht shpesh përdoret në kuptimin “*përndjekës, i pamëshirshëm, hileqar, mashtrues*”. Turqit këtë emër e përdorin për “*ata të cilët urrehen*”. Shteti Otoman i quante Yezid armiq të me të cilët ata përlesheshin. Kur flitet për përleshjen Yıldırım (jëlldërëm) Bâyezid – Timur, Timuri titullohet si “Yezid”, kurse Otomanët quhen me prejardhje nga fisi i Profetit. Edhe disa shkrimtarë kanë bërë krahasime të ngjashme. Në burimet historike zakonisht të pamëshirshmit dhe keqbërësit përkufizohen si Yezid. Për shembull; Aşık (ashëk) Mehmed, në vendet ku përdoret emri Yezid nuk heziton të përdori mallkimin “*le’anehu’llah*” që nga arabishtja përkthehet “*Allahu e mallkoftë*”. Edhe shkrimtarë dhe autorë të tjerë si Hadidî, Şani-zâde Mehmet Ata’ullah Efendi, Evliya Çelebi fjalës Yezid i kanë shtuar mbiemra ofendues si pis, injorant, i ulët, i turpshëm, insekt, buracak. Nënpunësi i Artilerisë Abdulkadir Efendi pranë fjalës Yezid ka përdorur fjalën heretik duke e theksuar shumë më tepër kuptimin jo të mirë të këtij emri. Pra kuptohet që fjala Yezid edhe në burimet historike edhe në ditët e sotme ka një kuptim negativ. Por përdorimi i Emrit Bâyezid në dinastinë Otomane është një situatë e ndryshme. Në qoftëse shtojca “*ba*” në fjalën Bâyezid pranohet me kuptimin “*baba/atë*” nga kjo fjalë del kuptimi si “*Babai i Yezidit*”. Emri i vërtetë është Ebû Yezid Tayfûr b. İsa b. Sürûşan në të folurën popullore shpesh përdoret si Bâyezid-i Bistamî. Përkrahësit duke u bazuar në këtë mënyrë të shkrimit fjala “*Bâ-yezid*”

* Prof. Dr., Universiteti Atatürk në Erzurum, Fakulteti i Arsimit “Kâzım Karabekir”, Debartameni i Arsimit të shkencave e-mail: sbilgili@atauni.edu.tr

shkruhet ndryshe nga fjala “*Ebû-yezid*” e megjithatë shpesh pranohet dhe mendohet sikur ka të njëjtin kuptim. Për arsye se fjala Yezid ka një kuptim negativ shumë lider të botës Islame janë të mendimit që nga një dinasti si ajo Otomane pra një dinasti që e shpreh qartë përkushtimin e tyre ndaj fesë dhe Ehl-i Bejtit nuk mund të përdoret një emër që është i papërshtatshëm nga pikëpamja fetare. Prandaj dhe sipas kësaj mundësisia që parashtojca “ba” të jetë përdorur në kuptimin baba është e dobët. Duke patur parasysh idealet dhe konceptin Otoman është më e llogjikshme që fjala “*Bâ-yezid*” të jetë përdorur në kuptimin “*kundërshtar i Yezidit*”. Ky kuptim është i përshtatshëm me fenë dhe nuk ka lidhje me fjalën negative “Yezid”. Sepse në periudhën e Muradit I dhe Mehmetit II të cilët fëmijëve të tyre u vunë emrin Bâyezid kanë prejetuar një periudhë ku në politikën Otomane nxirret në plan të parë fenomeni i drejtësisë. Në këto periudha nuk duhet lënë pas dore dhe fakti që Alevizmi (Këzëllbashët Safevî) nuk përbëjnë problem. Në periudhën e Muradit të I Otomanët, ndoqën politikën e mbrojtjes së popullsisë nga Dinastitë e forta Turkmene si ai i Germiyanoğulları duke nxjerr në plan të parë se sa shumë rëndësi i jepnin drejtësisë. Përveç kësaj edhe në fenë Islame drejtësisë i jepet një rëndësi e madhe për të penguar persekutimin dhe ata janë të detyruar të respektojnë fenë. Prandaj dhe botuan shkrime për drejtësinë. Pikërisht për këtë arsye sundimtarët otoman për të theksuar se sa shumë rëndësi i japin drejtësisë fjalës Yazid i shtuan një parashtesë nga gjuha Perse pra me parashtesën “ba” nga një kuptim negativ e shndruan atë në një emër me kuptimin të kundërt duke theksuar kështu drejtësinë. Pra kuptimi i fjalës “Bâyezid” është “i dashur, i drejtë”. Si përfundim; mund të thuhet që emri Bâyezid që u është vënë princërve Otoman ka kuptimin “*Kundërshtar i persekutimit dhe mizorisë*” ose “*i drejtë*”.

Fjalët Kyç: Bâyezîd, Këzëllbash, Otoman, Gjuha Arrabe dhe Perse

VEPRAT FETARE TEK SELÇUKËT E TURQISË

Muhammet KEMALOĞLU

Përmbledhje

Selçukët kanë një vend të rëndësishëm në historinë Turke, ata jo vetëm që krijuan një qytetërim por dhe patën një kulturë të zhvilluar. Për të vlerësuar saktë këtë periudhë duhet që të studiohen strukturat e arkitekturës dhe veçanërisht të studiohen strukturat arkitekturore për objektet e kultit. Duke filluar nga shekulli XI Anadulli u bë skena e migrimit të Turqve prandaj dhe Selçukët që ndodheshin në Anadoll u ndikuan nga Arkitektura Turke-Ëslame që egzistojnë në Persi dhe duke e përshtatur atë me kulturën e Anadollit i dhanë një kuptim të ri artit të arkitekturës e ndërtuan vepra të reja. Këto vepra më vonë formuan themelin e arkitekturës së dinastisë Otomane. Në periudhën e tonë të tërheq vëmendjen fakti që këto vepra ndikojnë arkitekturën moderne. Kur ekzaminohen veprat artistike të Selçukëve të Anadollit vihet re që faktorët kryesorë që kanë ndikuar në ato janë besimi Islam, kultura Turke që egzistonte para besimit Islam dhe kulturat vendase. Pas marrjes së Anadollit dhe formimit të Shtetit Turk të Selçukëve këto toka të reja i mbrojtën me fanatizëm të madh. Dimë që Turqit me fenë që e sollën me trupin e tyre si dhe me ndihmën e institucioneve sociale dhe ekonomike u përpoqën të formojnë një shtet të fuqishëm. Veçanërisht në arkitekturën e kulteve fetare të periudhës së Selçukëve në fasadat e jashtme dhe të brendëshme kanë një strukturë specifike dhe janë vepra që duhet të studiohen me kujdes për sa i përket vlerave treguese. Institucionet Selçuke ndonjëherë janë ndërtuar me punën e drejtuesve, udhëheqësve të shtetit e ndonjë herë sipas misticizmit dhe besimeve fetare, prandaj dhe është e nevojshme të studiohet mënyra e funksionimit të tyre për të konstatuar se si këto institucione kanë ndikuar më vonë në qytetërimet më të reja. Por nga ana tjetër nuk është e lehtë klasifikimi i këtyre veprave. Prandaj dhe është e vështirë të percaktohet se cili objekt është përdorur për misticizëm e cili për institucionet ekonomike apo sociale. Dihet qartë që xhamitë janë objekte të ndërtuara për qëllime fetare por është e vështirë që ti përcaktosh medresetë si ndërtesa mistizmi ose ndërtesa me qëllime sociale. Këtyre mangësive duhet tu shtojmë edhe veprat që i përkasin kulturës Bektashiane. Ne do të përparojmë sipas komenteve që përgjithësisht janë

pranuar si të sakta dhe duhet të përqëndrohemi veçanërisht në veprat që konsiderohen të rëndësishme sipas besimit Alevi e Bektashi. Duhet të dikutohet për mënyrën e funksionimit të këtyre veprave dhe arsyeja përse janë ndërtuar.

Fjalët Kyç: Shekulli XI, Selçukët e Turqisë, Arkitektura Turko-Islame, Xhami, Medrese, Bujtinat, Alevizëm, Bektashi, Misjonerët e Besimit, Haxhi Bektash Veli.

GJENDIA E PËRGJITHSHME E DERGJAHËVE DHE VEÇANËRISHT GJENDIA E DERGJAHUT TË HAXHI BEKTASH VELIUT SI DHE REKO- MANDIMET PËR RUGËZGJIDHJET E MUNDSHME

Hüseyin DEDEKARGINOĞLU *

Përmbledhje

Studimet e ndryshme historike dhe përqendrimet e Dergjahëve në Turqi nxjerrin në pah vizione dhe konceptime të ndryshme. Në ditët e sotme temat më të rëndësishme që diskutohen janë vlerat shpirtërore të Dergjahëve dhe aktiviteti dhe funksionet që ato kryejnë. Çdo titë e më shumë po diskutohet për këto funksione dhe veçanërisht diskutohet për funksionin e kultit që gjendet në Tyrben e Haxhi Bektash Veliut e në të njëjtën kohë nga palë të ndryshme diskutohet se cilat janë masat që duhet të merren në lidhje me këtë temë. Dihet që në vendet ku kanë banuar ose kanë punuar prirësit e tari-kateve apo shehelerët e mëdhenj ose në vendet ku ato janë varrosur janë ndërtuar Teqe të mëdha që ndryshe quhen Dergjahë. Çdo njëra nga këto teqe në të shkuarën ka patur një roll të rëndësishëm si nga aspekti social ashtu edhe nga aspekti i besimit. Këto teqe dhe kulte mistike janë objekte ku është përjetuar misticizmi sipas pikëpamjeve të njeta të besimeve Synni dhe Alevi. Mund të thuhet që mbyllja e këtyre kulteve që ishin shembull i tolerancës ndërfaqetare shkaktoi pengimin e bashkimit të autoriteteve të sekteve të ndryshme. Në ditët e sotme një nga Teqet më të rëndësime për Alevit është ajo e Haxhi Bektash Veliut por megjithëse ajo është e hapur për vizitorët këto vizita s'janë gjë tjetër veçse vizita varri. Shkaku që nuk lejon që Dergjahu të funksionojë plotësisht është “neni 677 për Legjiistraturën e Teqeve dhe Kulteve të Besimit”. Për tu futur në këtë kult që ka statusin e Muzeut deri para ca kohësh duhet të bëje pagesë. Por ç'farë duhet të bëhet me qëllim që kultet mistike dhe Teqetë të kryejnë funksionet e tyre dhe të plotësojnë këto nevoja shpirtërore?! A thua shtëpitë e Xhemit që tashmë përdoren si qendra të arsimit fetar për Alevitë dhe Bektashjintë do të jenë në gjendie që të potësojnë dhe të përmbushin këto nevoja?

Fjalët Kyç: Dergjah, Teqe, Faltore, Haxhi Bektash, Çile (vuajtije).

* Dede i Dergjahut Dede Garkın -Shkrimtar

